

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Професійна та корпоративна етика
для студентів

галузь знань 091 «Біологія»
спеціальність 091 «Біологія»
освітній рівень Магістр
освітня програма Біоінформатика та структурна біологія
вид дисципліни обов'язкова

Форма навчання	<u>денна</u>
Навчальний рік	2021/2022
Семестр	2
Кількість кредитів ECTS	3.0
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладач: Грабчук Галина Петрівна, Єфіменко Віталій Віталійович

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__ 20__р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__ 20__р.
(підпис, ПІБ, дата)

Розробники: Грабчук Галина Петрівна, к.х.н., доцент кафедри супрамолекулярної хімії

Єфіменко Віталій Віталійович, к.філос.н., доцент кафедри етики, естетики та культурології
філософського факультету

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

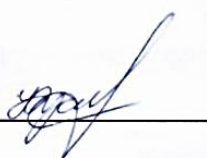
Завідувач кафедри молекулярної біотехнології та
біоінформатики

Олексій НИПОРКО

Протокол № 4 від «05» лютого 2021р.

Схвалено науково - методичною комісією
«Інституту високих технологій»
Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Протокол від «05» 03 2021 року № 3

Голова науково-методичної комісії (Русінчук Н.М.)

«05» 03 2021 року

ВСТУП

1. **Мета дисципліни** полягає у тому, щоб артикулювати у системі теоретичних знань студентів етичний понятійно-категоріальний апарат задля вміння виокремлювати моральні проблеми у професійній/предметно-визначеній діяльності та здійснювати моральний вибір у прийнятті рішень, побудові стратегій професійної діяльності на підставі етичних суджень і, як наслідок, сприяти впровадженню нової ціннісної парадигми професійних та предметно-визначених практик, що ґрунтується на ідеї добровільної та відповідальної асоціативної участі. Курс покликаний сприяти розвитку у студентів конкретних навичок і знань етичної поведінки у науковій та науково-педагогічній діяльності. Також під час викладання курсу окрему увагу приділено питанням викладання у вищій школі, професійним навичкам викладача, у тому числі з етичної точки зору.

2. Вимоги до вибору навчальної

1. Мати базові уявлення про реалізацію наукової та науково-педагогічної діяльності.
2. Володіти іноземною мовою на рівні B2.

3. **Анотація навчальної дисципліни:** дисципліна «Професійна та корпоративна етика» належить до обов'язкових освітніх компонент та викладається у 2 семестрі магістратури. Навчальна дисципліна знайомить студентів з основним понятійно-категоріальним апаратом етики, її методами та інструментарієм для виокремлення моральної проблематики в контексті науково-педагогічної діяльності. Розглядаються предмет професійної та корпоративної етики; акцентується відмінність, суперечності та ймовірність конфлікту між ціннісно-нормативними вимогами професійної та корпоративної моралі. Обговорюються інструменти упередження подібних конфліктів та форми і засоби підвищення етичної компетенції професіоналів/членів корпорації.

4. Завдання (навчальні цілі)

Навчання дисципліни має на меті розвинути у студентів такі компетентності:

ЗК04. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

СК08. Здатність презентувати та обговорювати результати наукових і прикладних досліджень, готувати наукові публікації, брати участь у наукових конференціях та інших заходах.

СК10. Розуміння цілей, завдань, методів і підходів науково-педагогічної діяльності.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміння; 3. комунікація 4. автономність та відповідальність)		Методи викладання і навчання	Методи оцінювання	Висоток у підсумковій оцінці 3 дисципліни
Код	Результат навчання			
	Знати:			
1.1	Основний понятійно-категоріальний апарат етики, принципи відмінності між різними етичними системами та побудованими на них відповідними морально-нормативними вимогами та практиками	Лекція. самостійна робота	Письмова контрольна робота	5
1.2	Критерії розрізнення професійної та корпоративної етики; визначення предмету та завдань професійної етики; визначення предмету та завдань корпоративної етики	Лекція, семінар, самостійна робота	Усна доповідь, есе	5
1.3	Актуальні механізми/інструменти морально-нормативної регуляції науково-педагогічної діяльності.	Лекція. семінар, самостійна робота	Усна доповідь, письмова контрольна робота	5
1.4	Вимоги до викладача закладу вищої освіти. Педагогічні техніки вищої школи та їх узгодження з нормами професійної етики	Лекція, семінар, самостійна робота	Усна доповідь, тестування	6

1.5	Основні конфлікти, з якими стикаються ті хто здійснює науково-педагогічну діяльність	Лекція, семінар, самостійна робота	Письмова контрольна робота	5
1.6	Механізм врегулювання основних конфліктів, що можуть виникнути під час впровадження наукової діяльності та під час викладання у закладах вищої освіти	Лекція, семінар, самостійна робота	Самостійна робота	14
Вміти:				
2.1	Володіти категоріально-понятійним апаратом етики та орієнтуватися в актуальних теоретичних проблемах професійної та корпоративної епіки	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, письмова контрольна робота	5
2.2	Діагностувати загальну та специфічну моральну проблематику у професійних та предметно-визначених практиках; виокремлювати наявні та потенційні моральні проблеми у діяльності корпорацій	Семінари, самостійна робота	Усні доповідь есе	10
2.3	Використовувати техніки педагогіки вищої школи, у тому числі для забезпечення дотримання етичних норм	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, есе	10
2.4	Використовувати механізми/інструменти морально-нормативної регуляції науково-педагогічної діяльності	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, контрольна робота	5
2.5	Пояснити сутність та значення корпоративної соціальної відповідальності, соціальної відповідальності науковця, соціальної відповідальності викладача ЗВО	Семінари	Усні доповіді, контрольна робота	5
2.6	Критично розглянути етичні норми та питання сумнівної професійної поведінки в галузі фінансів для вирішення актуальних питань, пов'язаних з науково-педагогічною діяльністю	Семінари, самостійна робота	Усні доповідь, контрольна робота	5
Комунікація:				
3.1	Використовувати знання іноземних мов для аналізу інформаційних інтернет-ресурсів, читання новітньої спеціалізованої літератури в підготовці до усних доповідей у формі міні-лекцій, семінарських занять та написання самостійних робіт.	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, есе	3
3.2	Презентувати результати проведених досліджень з урахуванням мультикультурності, професійної різноманітності та гендерної рівності	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії	3

	Автономність та відповідальність:			
4.1	Самостійно шукати та критично опрацювати спеціалізовану літературу, вільно володіти методами обробки, аналізу та синтезу наукової інформації, а також техніками її представлення	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, індивідуальна робота	2
4.2	Вирішувати самостійно комплексні завдання, пов'язанні з діагностикою, аналізом моральної проблематики у професійній діяльності та здійснювати аргументований моральний вибір при прийнятті рішень на підставі етичних суджень	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, індивідуальна робота	5
4.3	Самостійно зводити до мінімуму конфлікти інтересів, що виникають у науково-педагогічній діяльності	Семінари	Дискусії та рольові ігри на семінарах	7

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	1.6	2.1	2.2	2.3	2.4	2.5	2.6	3.1	3.2	4.1	4.2
Програмні результати навчання																
ПР1. Володіти державною та іноземною мовами на рівні, достатньому для спілкування з професійних питань та презентації результатів власних досліджень.							+		+	+	+	+		+	+	+
ПР2. Використовувати бібліотеки, інформаційні бази даних, інтернет ресурси для пошуку необхідної інформації.	+	+	+			+	+	+					+		+	+
ПР3. Здійснювати злагоджену роботу на результат у колективі з урахуванням суспільних, державних і виробничих інтересів.				+	+			+	+	+	+	+		+	+	+
ПР13. Дотримуватися основних правил біологічної етики, біобезпеки, біозахисту, оцінювати ризики застосування новітніх біологічних, біотехнологічних і медико-біологічних методів та технологій, визначати потенційно небезпечні організми чи виробничі процеси, що можуть створювати загрозу виникнення надзвичайних ситуацій.	+	+	+	+	+			+	+							
ПР14. Дотримуватись норм академічної доброчесності під час навчання та провадження наукової діяльності, знати основні правові норми щодо захисту інтелектуальної власності.						+			+				+	+	+	+

ПР15. Застосовувати сучасні технології навчання для викладання спеціальних дисциплін.				+	+	+	+				+	+	+	+				+
---	--	--	--	---	---	---	---	--	--	--	---	---	---	---	--	--	--	---

7. Структура курсу: у курсі передбачено 2 змістових частини. Заняття проводяться у вигляді лекцій, семінарів, з використання інтерактивних методів навчання. Завершується дисципліна заліком.

Перша частина курсу присвячена розгляду понятійно-категоріального апарату етики, проблемному колу професійної та корпоративної етики, розгляду основних інструментів та інфраструктури задля підвищення рівня професійної та етичної компетентності працівників науково-педагогічної сфери. *Друга частина курсу* присвячена формуванню у студентів розуміння основних конфліктів інтересів, ознайомлення з основними кодексами поведінки, нормами, правилами і практичними навичками, необхідними науковцям та викладачам ЗВО.

8. Схема формування оцінки

Контроль знань здійснюється за системою ECTS, яка передбачає дворівневе оцінювання засвоєного матеріалу, зокрема **оцінювання теоретичної підготовки** – результати навчання (знання 1.1 -1.6), що складає 40% від загальної оцінки та **оцінювання практичної підготовки** – результати навчання (вміння 2.1-2.6; комунікація 3.1.-3.3; автономність та відповідальність 4.1.-4.3), що складає 60% загальної оцінки.

Критерії оцінювання:

1. Усна відповідь:

5 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, використовуючи обов'язкову та додаткову літературу, використовує педагогічні техніки викладення інформації.

4 бали - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу. Допускаються несуттєві неточності.

3 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, не спирається на необхідну навчальну літературу. Має у відповіді суттєві неточності

2 бали – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки у відповіді.

2. Доповнення / дискусія:

2 бали – доповнення змістовне, ґрунтовне, конструктивно доповнює обговорення теми, 1 бал – доповнення містить інформацію, що суттєво не розширює дискусію

3. Підсумкова контрольна робота:

10 балів (за кожне питання) - студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість у викладеній відповіді на поставлені питання.

9-8 балів (за кожне питання) - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність та достовірність у викладенні тексту письмової роботи. Допускаються несуттєві неточності

6 балів (за кожне питання) - студент в цілому володіє навчальним матеріалом, але недостатньо розкриває зміст поставлених питань, не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну навчальну літературу, робота містить суттєві неточності.

4. Тест – оцінюється в 1 бал за вірну відповідь на кожне питання. 0 – за невірну відповідь.

5. *Есе* – 10 балів - обрана тема розкрита глибоко, автономно, з достатньою кількістю посилань на літературні (наукові, публіцистичні, художні) джерела та власну ґрунтовну аргументацію.

Продемонстровано здатність виокремлювати моральнісну проблематику, здійснювати аналітично-порівняльне її осмислення, прогнозувати ймовірні варіанти наслідків вирішення виявлених суперечностей на підставі різних ціннісно-нормативних програм.

6 балів - обрана тема розкрита без належної аргументації, ілюстрації прикладами; діагностика моральної проблематики здійснена поверхово, відсутні прогнози стосовно стратегій розвитку подій в залежності від ціннісних підвалів здійсненого морального вибору.

6. Презентація на тему за вибором (міні-лекція):

10 балів – обрана тема розкрита глибоко та всебічно. Презентація виконана на високому науково-педагогічному рівні. Доповідь структурована, чітко визначено мету доповіді та обрано техніки викладання.

6 балів – обрана тема розкрита поверхнево та/або частково, без належної аргументації. Презентація виконана на базовому рівні. Семестрову кількість балів формують бали, отримані студентом у процесі засвоєння матеріалу з усіх двох частин та виконання самостійних робіт.

Підсумкове оцінювання у формі заліку підсумкова кількість балів з дисципліни (максимум 100 балів), яка визначається як сума (проста або зважена) балів за систематичну роботу впродовж семестру. Залік виставляється

за результатами роботи студента впродовж усього семестру. Таким чином, підсумкова оцінка складається із суми семестрової кількості балів та підсумкової контрольної роботи.

Оцінювання	Min	Max
Семестрове оцінювання	60	100
Всього	60	100

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин		
		лекції	семінарські	самостійна робота
1	Вступ. Тема 1. <i>Етика як практична філософія.</i>	2	2	8
2	Тема 2. <i>Професійна та корпоративна етика.</i>	2	2	8
3	Тема 3. <i>Індивідуальна самостійна робота: 2 есе на задану тему. Професійність та етика у науково-педагогічній діяльності.</i>	2	2	8
4	Тема 4. <i>Історія виникнення кодексів етики та еволюція професійних стандартів.</i>	2	1	8
5	Контрольна робота 1		1	
6	Тема 5. <i>Науково-педагогічна діяльність. Техніки викладання у вищій школі та володіння ними як основна етична вимога до викладача ЗВО.</i>	2	2	8
7	Тема 6. <i>Зв'язок професійної етики, рівня розвитку суспільства та науки.</i>	2	2	8
8	Тема 7. <i>Можливі морально-етичні конфлікти у науково-педагогічній діяльності. Розгляд конкретних прикладів.</i>	2	1	8
9	Модульна контрольна робота 2		1	
10	Підготовка реферату			4
	ВСЬОГО	14	14	60
	Консультації		2	

Загальний обсяг 90 год., в тому числі:

Лекційні заняття – **14 год.**

Семінарські заняття - **14 год.**

Консультації - **2 год.**

Самостійна робота - **60 год.**

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна: (Базова)

1. Баюра Д.О. Система корпоративного управління в Україні: стан та перспективи розвитку: монографія. . - К.:Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет»,2009. – 288 с. –[Електронний ресурс].- Режим доступу: http://www.econom.univ.kiev.ua/articles/EP/Bayura/Systema_korporativnogo_upravlinnya_v_Ukraini.pdf
3. Бралатан В. П., Гуцаленко Л. В., Здирко Н. Г. Професійна етика: Навч. посібник. - К.:Центр учбової літератури, 2011. – 252 с.
4. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. / З.Н.Курлянд, Р.І.Хмельюк, А.В.Семенова та ін. За ред. З.Н.Курлянд. - 2-ге вид., перероб. і доп.
5. Марушкевич А.А., Кошечко Н.В. С.А. Ананьїн (1873–1942): педагогічні ідеї (цикл лекцій): Навчальний посібник. К.: Обрії, 2011. 150 с.
6. Матеріали до іспиту CFA Level I 2015 - Кодекс етики і стандарти професійної поведінки CFA <http://www.cfainstitute.org/ethics/codes/ethics/pages/index.aspx>
7. Official web site of CFA Institute: www.cfainstitute.org

Додаткова:

1. Декларация конференции ООН по проблемам окружающей человека среды. Стокгольм с 5 по 16 июня 1972 года [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.un.org/russian/conferen/humanenv/declarathenv.html>
2. Декларация об ответственности нынешних поколений перед будущими поколениями (1997) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL:<http://unesdoc.unesco.org/images/0011/001102/110220rb.pdf#page=97>
3. Декларация Рио (Декларации ООН по окружающей среде и развитию, Рио-де-Жанейро, 1992) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.un.org/russian/document/declarat/riodecl.htm>
4. Деловой этикет и ведение переговоров. Правила хорошего тона с комментариями психолога / А.В. Ханников. – М.: Эксмо: Книжкин Дом, 2005 – 384 с.
5. Дмитренко М. Й. Мультикультуралізм і корпоративна культура в динаміці сучасного культурного процесу // Гілея. – 2014. – Вип..92
6. Доронина М.С. Культура общения деловых партнеров. – Х.: ИД, 2003 – 192с.
7. Капитонов Е. А. Корпоративная культура: теория и практика.- М.: Издательство «Альфа-Пресс»,2005. – 352 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://padaread.com/?book=46022>
8. Котлер Ф., Лі Н. Корпоративна соціальна відповідальність. Як зробити якомога більше добра для вашої компанії та суспільства / пер. з англ.. – К.: Стандарт, 2005. – 302 с.
9. Красніцька Г. М. Корпоративна етика в сучасній організації //Гілея. – 2015. – Вип.102.
10. Роббинз Ст. П. Основы организационного поведения. – М., 2006
11. Эрроу К. Дж. Коллективный выбор и индивидуальные ценности. – М.: ГУ-ВШЭ, 2004

Интернет ресурси:

- Образовательный ресурсный центр- <http://www.ethicscenter.ru/>
Электронная Гуманитарная библиотека- <http://www.gumfak.ru/>
Сайт профессиональной этики
<http://www.questia.com/SM.qst?act=search&keywordsSearchType=1000&keywords=professional%20and%20ethics>